

ته‌نگه‌زاری مارینی :

ره‌وشه‌نبیرین کوردستانێ گه‌له‌ک زیره‌کترن و به‌رهم‌مدارترن ژ ره‌وشه‌نبیرین ده‌رقه‌ی کوردستانێ

هه‌له‌به‌ستفان ته‌نگه‌زاری مارینی ل سالا ۱۹۵۹ئ ل کوردستانا سوڕین ل باژێری تریه‌سه‌یی هاتیه سهر دونیایی، خواندنا خویا زانوکین ل حه‌له‌بن ب دو‌ماهیگ ئینایه و دو‌یقدا خواندنا خو ل په‌یمانگه‌ها راگه‌هاندن ل ئه‌لمانی ل باژێری هانوقه‌ر ب دو‌ماهیگ ئینا.

سێوه‌لداری جفاکی و یاسایی یی په‌نابه‌رین کورده ل نینه‌کسن، ئیک ژ ده‌سته‌کا ریشه‌به‌ره ل نافه‌ندا ره‌وشه‌نبیرین جیهانی ل هانوقه‌ر، به‌پرسن ئیکه‌تیا نفیسه‌رین کوردستانا روزنایا ئه‌لمانییه به‌پرسن نافه‌داره و ره‌وشه‌نبیریا کورده ل هانوقه‌ر، چوار دیوانین هه‌له‌به‌ستان هه‌نه و دیوانه‌کا هه‌له‌به‌ست ل سه‌ر C. D ئی نو‌مارکریه‌ دگه‌ل موزیک، دیوانه‌ک ب زمانی ئه‌لمانی سی جارن چاپ بویه، په‌رتوکه‌ک ب نافئ (روژین چاندا کوردی) وه‌ک دکیه‌میئت ب زمانی ئه‌لمانی ده‌ریخسته‌یه. ل کوفارا پرس، ستیر، پیل کارکریه‌ قی گافی ژ ده‌سته‌کا ریشه‌به‌ریا کوفارا (پیل)ه.

د سه‌ره‌دانا خودا بو کوردستانێ مه‌ خو گه‌هاندن و چه‌ند پرسیار ژیکرن و ل ده‌سپیکن گوت:

دیار : صباح عبدالعزیز نه‌روه‌شی

هونه‌رمه‌ندین ده‌رقه‌ی کوردستانێ چه‌له‌نگ تر و به‌رهم‌مدار ترن ژ بێن کوردستانێ لی ره‌وشه‌نبیرین کوردستانێ گه‌له‌ک باشترین ژ ره‌وشه‌نبیرین ده‌رقه‌ی کوردستانێ و ئەز دبیژم کوردین ده‌رقه‌ی کوردستانێ ده‌ه سالان پاشکه‌فتی ترن ژ ره‌وشه‌نبیرین کوردستانێ، و ئەز وه‌ک که‌سه‌ک ده‌ریه‌ده‌ر و ب ئەرکی خویی نه‌ته‌وه‌یی رادیم من چه‌ند پینگاشین باش هاقتینه. هه‌رسال ئەم وه‌ره‌زکی ره‌وشه‌نبیریا دگتیرین ب نافئ روژین چاندا کوردی، و دگه‌ل بی‌رئانینین کوردی دا وه‌ک روژا هه‌له‌به‌جه و روژین روزنامه‌گه‌ریا کوردی.. هتد. سمیناران دگتیرین دگه‌ل هه‌فالین دی بێن ره‌وشه‌نبیر و چه‌له‌نگ ل ده‌رقه‌ی وه‌لاتی کور و سمیناران ب زمانی کوردی و ئه‌لمانی دگتیرن و کوردان ب خه‌لکی ده‌نده نیاسین. هه‌روه‌سا کونفرانس ب زمانی کوردی چه‌ دین

باش بو کو ئەز هاتیم و من ب چاقی خو ئەف که‌سین ره‌وشه‌نبیر ل کوردستانا نازاد دیتین. و ئەفه جهی شانازیی یه‌ کو ئەف نازادیه هه‌ی، و ره‌وشه‌نبیر دشت خوژ گه‌له‌ک ئاسته‌نگ و دیواران قورتال بکه‌ت، تا راده‌ک دقتیت ئەم دقئ بابه‌تیه‌دا د موضوعی بێن، و ده‌ه سال ددیروکا ملله‌ته‌کیدا نه‌ گه‌له‌که، به‌لئ ئەف ده‌ه سالین نازادیی بێن کورد تیه‌دا ژباين ل سه‌ر قئ هه‌ریتم گه‌له‌ک ئاسته‌نگ ژناف برن. ژ ده‌ستێ دکتاتوره‌کی وه‌لاته‌کئ ویران و خراب و سوتی ژئ وه‌رگرت و ئەف ئافه‌دانکرنا ل کوردستانێ هه‌ی ئەز دئ به‌حسئ ره‌وشه‌نبیرین بئتی که‌م کو ئەف پيشکه‌فتنه هیمایئ شیانین دلسوزی و ره‌وشه‌نبیرین مه‌به. ئافا کرنا په‌رکا ره‌وشه‌نبیریا دناقه‌را

بوچی هه‌وه ره‌وشه‌نبیران کوچکه‌کا تاییه‌ت تاییه‌ت ل سهر هیلا نه‌ته‌رنیتتی مینا کوچکا کوردستان، کوچکا نه‌فینا وه‌لات، کوچکا قامشلو... هتد؟

ئەفه پيشنیازه‌کا گه‌له‌ک جوانه و ئەم ب هیشینه ئیک بومه‌ دروست بکه‌ت، تا راده‌به‌کئ هنده‌ک کوچک هه‌نه و مه‌ په‌یوه‌ندی دگه‌ل ئیک هه‌نه د کوچکا نه‌فینا وه‌لات دا و کوچکا قامشلو و کوچکا کوردستانێ دا. ئەز دو‌باره دبیژم ره‌وشه‌نبیران سو‌د ژ ته‌کنیکی و ده‌زگه‌هین قئ سه‌رده‌می نه‌ وه‌رگرتینه، و ئەفه ئیشا ره‌وشه‌نبیرایه، ئەگه‌ر ره‌وشه‌نبیرئ مه‌یج تیکه‌هشتیا ژلایی ته‌کنیکی دا قئ پيشنیا‌را ته‌ چاره‌سه‌ر که‌ین و مه‌ ل به‌ره‌ بخو بکه‌ینه پروره‌ک بو ئاینده‌ی، و ئەم دئ هه‌ول ده‌ین چاره‌ بکه‌ین.

په‌یمان: نه‌فرو رولئ ره‌وشه‌نبیرین کورد گه‌له‌کئ کتیه‌م د ده‌زگه‌هین میده‌یایی دا سه‌ره‌رای شیانین وان، نه‌خاسمه نه‌فرو K-TV نه‌سمانی روله‌کئ باش دگتیرت د قادا کوردستانێ دا ژ ده‌رقه‌ و ژورقه‌ توج دبیژم کی به‌پرسه‌؟

ب راستی دقتیت ده‌زگه‌هین راگه‌هاندن ل سه‌ر گه‌که‌لک تایان کار بکه‌ن، نه‌ بئتی ره‌وشه‌نبیریا یان سیاسی یان ستران گوتن به‌لئ مخاین ئەز دببین هه‌رسئ شاشین کورد بێن نه‌سمانی باشترین پروگرامئ وان ل سه‌ر سترانئ یه‌ و پئ که‌نیکان و کامی‌را فه‌شارتی.. هتد. ئەفه دپتویسئ ناییژم نه‌، میناک ل سه‌ر قئ چه‌ندئ به‌رنامئ «مبیرگ و چیمه‌ن» کو خه‌لک گه‌له‌ک هه‌ژئ دکه‌ت من دقیا قئ راستین بیزم، چونکه‌ به‌رنامه‌کئ دینامیکی یه‌ و بئ خوشه‌ و تا راده‌کی وه‌کو بیزه‌ر کاریه‌ ناسنامه‌کئ ژ خورا چیتکه‌ت لی ئەز دبیژم پتویستی ب زانیبونی هه‌یه، چونکه‌ ده‌هر پروگرامه‌کیدا ده‌ه بابه‌تان به‌حس لی دکه‌ت و هه‌ر بابه‌ته‌کی ب سه‌ده‌هان په‌رتوکان ل سه‌ر چیتکه‌ین کتیه‌م. ب تاییه‌تی بێن جفاکی و روژه‌کی بسپوره‌کی داخواز ناکه‌ن کو رونکرنه‌ک بده‌ته سه‌ر بابه‌تی وه‌ک بابه‌تی ره‌فاندنئ و به‌ردانا ژئ و مافی ئافه‌رتئ جاره‌کئ بابه‌ته‌ک پيشکیشکر. بوچی باف و دیا کچئ ب کیتجیرا ناچه‌ ده‌هوانا وئ وی بابه‌تی سقک و ساده و ساقا وه‌رگرت، به‌لئ ئەفه تشته‌کئ جفاکی بئ کوره، ئەقئ بابه‌تی پیناسینه‌ک بسپوری پئ دقتیت، و نه‌یج ته‌مامه‌ و ته‌له‌فزیونا کوردستانا نه‌سمانی گه‌له‌ک کیم به‌حسئ چالاکیین ره‌وشه‌نبیریا ل ده‌وکئ دکه‌ت ئەز حه‌ز دکه‌م ئەف فالانیه‌ به‌یته‌ داگرتن کو پروگرامه‌ک هه‌بیت ژبلی پانوراما چاندي، پروگرامه‌ک ره‌وشه‌نبیریا هه‌بیت، و هه‌ر تشته‌کئ ره‌وشه‌نبیریا هه‌بیت ب ته‌مامی به‌خش بکه‌ت، و یا دو‌وی پروگرامه‌ک ل سه‌ر ئاسته‌نگین ره‌وشه‌نبیریا ل کوردستانێ دا به‌یته‌ دروستکرن کا چ هه‌یه‌ چ نینه‌ چ پتویسته نه‌خاسمه ئەگه‌ر به‌رنامه‌کئ ژیندی بیت. میتزگه‌ردین په‌رتوکی دکیم نه‌خاسمه ئەگه‌ر هه‌ر په‌رتوکه‌ک هاته وه‌شاندن گتوگول

روژناشا و روژه‌لاتئ دا فیربونا گه‌له‌ک زمانان پئ دقتیت چونکه‌ گه‌له‌ک ژمه‌ قه‌ستا روژناشا‌کر دا بخو مفای ژوان وه‌رگرت ژ ره‌وشه‌نبیریا وان لی مخاین هوسانئ نینه.

په‌یمان: باشه هورین ره‌وشه‌نبیرین ده‌رقه‌ چه‌وان ئیک دو‌ دبینان، هه‌ریه‌ک ل وه‌لاته‌کی و ل باژێره‌کی، ته‌رئ هورین دشستین بو ره‌وشه‌نبیریا خو تشته‌کی بکه‌ن؟

ئەفه ئاسته‌نگه‌کا گه‌له‌ک مه‌رزه‌ ب راستی د پيشیا مه‌دا دده‌مه‌کیدا هه‌ر دو مه‌ها یان سی مه‌ها جاره‌کئ ئەم بو خو ژفانه‌کی دروست دکه‌ین دناقه‌ه‌را وان که‌سین ژ جهین جوراجور ده‌ین ل باژێره‌کی کو دنیقا هه‌می باژێران دا بیت دا ب سانا‌هی بیت، دا دو‌یرونا وان نئزیک بکه‌ین، ئەگه‌ر مه‌ هه‌می ره‌وشه‌نبیرین کورد سو‌د ژ نه‌ته‌رنیتتی وه‌رگرتیا، ئەم د شیانین هه‌تا ئیک و دوو نه‌بینن ئەم په‌یوه‌ندیان بکه‌ین، به‌لئ مخاین پتیریا ره‌وشه‌نبیرین مه‌ درپتیا ته‌کنیکی دا نه‌ دزیره‌کن، ئەنیه‌رنیت شیبایه هه‌تا راده‌کی هنده‌ک کارین مه‌ سقک بکه‌ت و بارئ ل سه‌ر ملیج مه‌ کتیم بکه‌ت. هنده‌ک جارن ئەگه‌ر ئاهه‌نگه‌ک بیت یان کوره‌کئ زانیار بیت ئەم ئیک دوو دبیین و پرسیارا حالئ هه‌قدو دکه‌ین، ئەگه‌ر پرسیاره‌ک هه‌بیت به‌رسقا ئیک و دوو ده‌ین.

په‌یمان: ته‌ به‌حسئ نه‌ته‌رنیتتی کر، باشه

سه‌ر هه‌بیت و بابه‌ته‌ک ته‌مام ل سه‌ر به‌یت په‌خشکرن و ئەفه مه‌ گه‌له‌ک چاپخانه هه‌نه مینا (سپیریز و موکریانی و ئاراس... هتد) چه‌ندین په‌رتوک وه‌شاندینه بلا به‌یتنه گتوگوکرنا دا ئەف کاره‌ بئ به‌رده‌وام بیت و مه‌ چه‌ندین کور و کونفرانس و سمینار ل ره‌فه‌ندا کوردی کرن و مه‌ فریکه‌نه کوردستانێ نه‌هاتنه په‌خشکرن، مه‌ کونفرانسه‌ک گتیرا ل سه‌ر زمانی کوردی ل باژێری کورنی بو تیدا ب تیر و ته‌سه‌لی به‌حسئ زمانی کوردی کرچ ژلایی هیلا ده‌رونی فه‌ ب تاییه‌ت ل سه‌ر په‌نابه‌رین کورد و زاروکین په‌نابه‌رین کورد، دا کو چاند و که‌لتورا خو ژبیر نه‌که‌ت و مه‌ هه‌نارته‌ قیبه‌ دا بخو سو‌دئ ژئ ببین و په‌خش بکه‌ن لی چ دیار نه‌بو، ئەز دبیژم ئەگه‌ر په‌یامنیبه‌رکی باش هه‌با و پشته‌قانی بو هاتیاکرن ده‌نگ و باسین فان چالاکیان تو‌مارکه‌ت و هه‌نرته‌ K. TV. ئەز دو‌وباره دکه‌م کو خوزی په‌یامنیبه‌رک چه‌له‌نگ هه‌با ل ئەوروپا.

ل سه‌ره‌دانا ته‌ بو ده‌وکئ ته‌ چه‌وا ده‌وک دیت؟ و دو‌ماهیگ په‌یقا ته‌؟

ده‌وک وه‌کی من ژ دو‌یر تشته‌ک ژئ زانی ئەفرو ژوئ چه‌ند مه‌زنتر ده‌رکه‌ت ژ نئزیک ئەز گه‌له‌کئ که‌یف خوش دبو‌م ده‌می به‌حسئ ده‌وکئ ده‌هاته‌کسرن ل ئەوروپا و ئەو چاپ و کوشار و روژنامه‌بێن لقیبه‌ ده‌رکه‌فن ئەز باوه‌ر ناکه‌م چ ژ من ده‌ریاز بئ و من نه‌خواند بن مینا (حفتیناما په‌یمان و کوفارا په‌یف و کوفارا مه‌تین... هتد) و ئەز ده‌ستوخوشی ل هه‌ر نفیسکاره‌کی و ره‌وشه‌نبیره‌کی دکه‌م، چونکه‌ هه‌ر ئیکی تشته‌کئ جوان ل ده‌ف هه‌یه‌ بگورمان کیماسی هه‌نه و که‌سه‌ک بئ کامل و ته‌مام نینه، به‌س ئەز هیشی دکه‌م کورد هه‌می نه‌بنه هه‌له‌به‌ستفان، چونکه‌ ئەگه‌ر ملله‌ته‌ک هه‌می هه‌له‌به‌ستفان بن ئەم ناکه‌فینه د کومارا نه‌فلاتونی دا.

نئزینین من ل سه‌ر چاند و توره‌یا کوردی یا‌کول قیبه‌ به‌لاف دبیت، ئەو کورده‌واری و هه‌سته‌داریا کوردی ژ نفیسکارین قئ پارچا کوردستانێ هه‌ی تشته‌کئ پیروزه، ئەو ب کوردی دخوین و دنقیسن بئیر دکه‌ن مژویل دبن ب کوردی و ئەفه خاله‌کا گه‌له‌ک گرنگه، ل ده‌ف هه‌می نفیسکاران، چاقئ من بئ ل قه‌له‌مین گنج و ل سه‌ر بنگه‌هه‌کئ راست کار بکه‌ن بو پاشه‌روژئ ره‌وشه‌نبیرین باش ژئ چی ببه‌ تشتئ جوان من دیتی به‌ره‌مه‌ین ئافه‌رتان و قه‌له‌مین وان و ئەوژئ که‌تینه‌ دواری نفیسین دا. قاد و مه‌یدان نه‌به‌س بو زه‌لامی هاتینه‌ چیکرن، و ئەفه تشته‌کئ پیروزه ئەز هیشی دکه‌م پشته‌قانی هه‌بیت دا ئەف گا‌فا پیروز پيشکه‌فت، ژبه‌ر ئەگه‌ر ژن بئتی توره‌یا کوردی نه‌بیت، توره‌یا کوردی یا مریه‌ هه‌ستئ کوردی بئ مریه‌ ئەز هیشیدارم ژوان ئافه‌رتان وه‌کو خو بنقیسن نه‌ وه‌کی نئرا گه‌له‌ک ئافه‌رت هه‌نه وه‌ک حه‌فت می‌را دنقیسن وه‌کی زه‌لاما دنقیسن بلا ئافه‌رتی تاییه‌ته‌ندیا خو هه‌بیت وه‌ک ژن و خو‌ب پاریزت.